

Dos anys de govern progressista

El president Francesc Antich al Parlament Balear, amb la presidenta de la institució –Maria Antònia Munar– al darrere, durant la sessió d'investidura.

El govern de Francesc Antich supera la meitat de la legislatura, que ha girat a l'entorn de cinc eixos fonamentals.

El 6 de juliol del 2007 Francesc Antich prenia possessió del càrrec de president del Govern de les Illes Balears, després d'haver estat investit pel Parlament. Era la segona vegada que passava pel mateix procés. El juliol del 1999 ja va ser investit president balear. Tanmateix, el 2003, la victòria del PP per majoria absoluta el va empènyer a deixar la política balear i fou escollit diputat al Congrés espanyol (2004-

2007), tot i que no abandonà la secretaria general del PSOE illenc, càrrec que renovà el juliol del 2004 després de superar una incipient oposició interna. Amb el nou èxit del 2007, les divergències internes al si del PSOE quedaren ajornades. Al congrés del juliol de l'any passat, Antich va ser elegit novament secretari general sense cap oposició. Això sí: era la darrera vegada, perquè els estatuts preveuen que ja no es podrà presen-

tar a un nou mandat. La tranquil·litat interna del partit ha contrastat amb una situació política ben moguda per la qual ha transitat el govern aquests dos primers anys de legislatura. Una primera meitat que, a banda de la crisi i l'activitat legislativa –vegeu texts a part–, ha estat caracteritzada pels eixos següents.

La situació política. Amb un PP derrotat, Antich encarava la legislatura amb tot a favor. Els conservadors s'immergien en una greu crisi interna. Amb la fugida de Matas, dins el partit començava una intensa batalla. Al final, al congrés del PP de l'estiu del 2008, Rosa Estaràs fou elegida pel 65% dels compro-

La crisi, companya de legislatura

La primera meitat de la legislatura ha estat marcada per la crisi econòmica. I ben segur que també marcarà la segona. El juliol del 2007, la possibilitat d'una reculada econòmica només era potencial, tot i que començaven a despuntar alguns indicadors preocupants. A la tardor, els símptomes de contracció van fer-se més evidents, especialment provinents dels les tempestes financeres dels Estats Units. Per Nadal van arribar de bon de veres les primeres males notícies. Augmentava la desocupació com feia anys que no passava, a les Balears i als Països Catalans en general. Durant els tres mesos següents, el govern de Francesc Antich seguia les consignes de Madrid, en el sentit que no hi havia crisi, sinó, a tot estirar, una lleugera desacceleració econòmica. Però, passades les eleccions espanyoles del mes de març, l'executiu d'Antich i especialment el conseller d'Economia, Carles Manera, començaren a veure que la cosa s'ennegria. A final de primavera, el president, al contrari que Rodríguez Zapatero, ja no volia entrar "en guerres terminològiques" sobre si hi havia crisi o alentiment del creixement: "La cosa important és que tenim cada vegada més ciutadans preocupats i que ho passen malament, i per això el govern actua per preveure les conseqüències negatives de la situació econòmica." Passat l'estiu del 2008, molt fluix pel que fa a la temporada turística, es dispara la desocupació. Els mesos següents són un infern, fins arribar al mes d'abril d'enguany, amb 75.000 desocupats. Una xifra mai no vista. El maig va permetre un respir, atès que baixà la desocupació de 5.000 persones. Però les previsions turístiques per a aquest estiu no són bones i el govern s'ha preparat per a una tardor molt complicada. Compta que almenys 22.000 ciutadans de les illes Balears no tindran cap ingrés. Per això Antich ha ordenat a totes les

conselleries que furguin a la butxaca per trobar diners d'on sigui, a fi de nodrir un fons comú destinat a atendre les necessitats socials. Enguany espera recaptar uns 15 milions d'euros. Per a l'any vinent el pressupost serà dur, i la majoria dels recursos aniran destinats a inversió, tant a obres públiques –per a mirar de disminuir la desocupació– com a la política social –per a matisar al màxim possible els efectes perniciosos de la crisi en els segments de població més desvalguts.

La manca de diners fruit d'un sistema de finançament que perjudica fort ferm les Illes –i que el govern confia que serà reformat– s'afegeix a una baixada dels ingressos com feia temps que no es veia. Les recaptacions han caigut de més d'un 30%. I, en alguns casos concrets, prop del 60%, com passa amb les transmissions patrimonials. El motiu, evidentment, és la crisi. Igual com l'impost de transmissions, l'activitat de construcció i de compra-venta d'habitatges ha baixat enormement. Heus-ne ací un exemple: el nombre d'habitatges visats els primers quatre mesos d'enguany ha minvat d'un 68,4% respecte al mateix període de l'any passat. Això fa preveure que els mesos vinents –almenys un any– els ingressos que recaptava el govern al mercat de la construcció i a l'immobiliari es mantindran baixos.

La crisi ha fet trontollar totes les previsions del govern de Francesc Antich. Si fa dos anys començava el mandat encara sota una situació més o menys bona, ara afronta la segona meitat de la legislatura amb l'ai al cor. La setmana passada –novament contradient el govern de Zapatero–, tant Manera com Antich reconegueren tenir preocupació perquè "no veiem cap brot verd". Pel que fa als mesos vinents, la situació general, digueren, "no ens fa ser gaire optimistes".

missaris. L'altre 35% se l'endua el seu opositor, Carlos Delgado. Així i tot, Estaràs hagué d'entomar una allau de casos de corrupció que perjudicaren directament el seu partit. I encara el perjudiquen. La tensió que ha hagut d'endurar aquests dos anys expliquen per ventura per què decidí de presentar-se com a eurodiputada, càrrec pel qual fou elegida el 7 de juny proppassat.

Aquests seriosos problemes que travessava el PP pareixien dibuixar una situació ideal per al PSOE d'Antich. Més encara quan el març del 2008 el seu partit guanyava –ni que fos per pocs vots– les eleccions espanyoles a les Balears per primera vegada d'ençà del 1986 –abans, les havia guanyades el 1982. Però a par-

tir d'aquella victòria, tot es va tòrcer. D'una banda, la crisi econòmica –vegeu text a banda– ha marcat l'acció del govern, que ha hagut de trampejar successives conjuntures, totes de mal travessar. És especialment greu la caiguda de la construcció i la poca empenta turística, circumstàncies que han afavorit un rècord de desocupació. Però, a banda l'economia, la política tampoc no ha estat allò que tothom preveia que seria. Lluny de la tranquil·litat que se suposava per al govern Antich, la realitat ha portat una constant sensació d'inestabilitat. Sobretot a causa d'Unió Mallorquina, que, sota la presidència de Miquel Nadal (desembre del 2007 - juny del 2009), ha xocat en repetides ocasions amb el PSOE i amb el

Bloc. Les situacions originades per aquestes topades han dibuixat una imatge de divisió del govern, si bé és cert que la majoria no ha sofert cap fuga de vot al Parlament i, per tant, ha guanyat totes les votacions contra el PP. Així i tot, una erosió d'imatge de tal magnitud va empènyer el president a fer un advertiment a UM: les coses no podien continuar d'aquella manera; altrament, caldria "prendre mesures". La crisi d'UM podria ser resolta finalment amb el congrés extraordinari del dia 11 de juliol. Si més no, Antich, el PSOE i el Bloc confien que s'acabi el període de sensació d'inestabilitat.

Finançament i inversions. Com a totes les comunitats autònomes que

MIQUEL PAYERAS

Fina Santiago (d'EU), consellera d'Afers Socials, ha impulsat la llei de serveis socials, per garantir que tot ciutadà de les illes pugui menjar, vestir-se i dormir a cobert.

TERESA AYUGA

El conseller de Mobilitat i Ordenació del Territori, Gabriel Vicens (PSM), ha promogut la llei de mesures urgents de protecció del territori.

són castigades pel sistema actual de finançament, el govern balear espera amb expectació l'oferta final de Zapatero, que s'hauria de saber aquest mes de juliol. Antich ha insistit a dir que "no acceptarem" res que "no sigui estar en la mitjana de finançament". Actualment, les Illes Balears són la comunitat més perjudicada. Els contactes i negociacions entre els governs de Palma i de Madrid fan ser a Antich moderadament optimista, i qui-sap-les vegades ha reiterat que el govern de Zapatero "entén perfectament les

necessitats financeres de les Balears". Aquesta polèmica del finançament ha estat recurrent en el debat polític durant els dos darrers anys. La polèmica, en saber-se l'oferta de l'executiu espanyol es podrà acabar o per ventura escalfar, perquè aleshores caldrà veure com reaccionen tant el Bloc com UM: els dos aliats del PSOE no es conformen, només, mantenint-se a la mitjana, sinó que exigeixen uns 700 milions addicionals l'any, una xifra que fonts socialistes consideren, en privat, del tot impossible d'assolir.

Finançament a banda, les inversions extraordinàries del govern espanyol a les Balears han condicionat també el debat polític. El PP considera que "Zapatero enganya Antich" i que "castiga els ciutadans de les Balears". En canvi, el Bloc i UM pensen que les inversions fetes són "clarament insuficients". Tanmateix, el PSOE ensenya dades per mirar de demostrar que el maltractament històric dels governs d'Espanya cap a les Illes s'ha acabat: "Amb el govern de Zapatero, Madrid ha invertit enguany 500 milions d'euros a les Balears, i la mitjana anual anterior no superava els 190 milions", va declarar fa dues setmanes el president. A desgrat d'aquestes dades, la imatge generalitzada és que el govern espanyol inverteix poc a les Illes.

Corrupció. Si hi ha un fet que hagi caracteritzat la vida pública balear d'aquest dos anys han estat els casos de corrupció. Principalment, afecten el PP, per afers que varen ocórrer durant la legislatura anterior, quan governava Jaume Matas. La llista de

Rosa Estaràs, encara actualment líder del PP de les illes Balears, ha tingut un paper difícil, arran dels resultats del seu partit, la fugida de l'ex-president Matas i els casos de presumpta corrupció.

EFE

casos vergonyosos és llarga i encara resta pendent d'allargar-se més, perquè fins i tot la fiscalia anticorrupció investiga el patrimoni de l'ex-president per si l'hagués augmentat d'una manera irregular durant els anys de la seva presidència.

Així i tot, el PP no és l'únic partit esquitxat per casos de presumptes irregularitats. També UM pateix problemes semblants, atès que tant el president interí –i segurament ratificat pel congrés extraordinari de l'11 de juliol–, Miquel Àngel Flaquer, com el conseller de Turisme, Miquel Nadal, com els tres membres electes d'aquest partit al Consell de Mallorca, entre més càrrecs públics, són imputats en casos diferents de presumpta corrupció. La llista no s'acaba aquí. També el PSOE té dos membres imputats: el president del Consell d'Eivissa, Xico Tarrés, i un director general del govern, Miquel Mestre. Però val a dir que les imputacions judicials dels dos socialistes són tan peculiars –fruit d'una evident revenja de l'ex-secretari general del PSOE eivissenc, Roque López,

Dues lleis i un decret

Dins l'activitat legislativa duta a terme aquests dos anys per la majoria de centre-esquerra, es destaca l'aprovació de dues lleis i un decret. Es tracta de la llei de mesures urgents per a la protecció del territori, que impulsà la conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori, presidida per Gabriel Vicens (PSM). Aquesta norma, entre més coses, va implicar que fins a 1.500 hectàrees de terreny subjectes a possible urbanització fossin salvades del ciment; i, a més, prohibí que es construïssin camps de golf amb oferta hotelera o residencial adossada. El govern considera que és una llei que demostra el seu compromís amb la protecció del territori i que casa amb les peticions dels grups ecologistes. Tanmateix, el principal d'aquests grups, el GOB (Grup d'Ornitologia Balears i de Defensa de la Naturalesa) es mostra molt crític amb el govern Antich, perquè considera que no compleix les expectatives de protecció ambiental.

La segona llei important és la més recent. Fou aprovada a principi de juny. Es tracta de la de serveis socials, que preveu que tot ciutadà de les illes Balears, pel simple fet de residir-hi, tindrà dret a dormir a cobert, anar vestit i poder menjar. La conselleria que ha impulsat aquesta llei és la d'Afers Socials, presidida per Fina Santiago (d'EU). Santiago ha definit aquesta cobertura com "els mínims de la dignitat". És la primera llei d'aquestes característiques que s'aprova als Països Catalans i a tot l'estat espanyol. Els crítics, especialment el PP, consideren que és una norma que respon a bones intencions, però que mai no es podrà nodrir de prou diners per a ser realment efectiva.

Finalment, la tercera estrella normativa d'aquesta legislatura és el decret de mesures urgents per als establiments hotelers, impulsat pel conseller de Turisme, Miquel Nadal –i, per aquest motiu, batejat pels mitjans de comunicació com a *decret Nadal*. Preveu que els hotels puguin augmentar l'edificabilitat de les parcel·les on són construïts per enriquir la seva oferta –amb *spas*, piscines...–, a més de legalitzar les places *alegals* –així les qualifica el conseller–, que abans eren comunament considerades il·legals.

enfrentat a Tarrés, i que finalment abandonà el partit– que tant els seus companys com gent de fora tenen el convenciment que tot plegat és una operació ordida per perjudicar Tarrés i que finalment acabarà en no-res.

Els partits. En els dos anys transcorreguts d'ençà de les darreres eleccions autonòmiques, els partits balears han hagut de fer front a dos processos electorals: els comicis espanyols del març del 2008 i els del 7 de juny passat al Parlament Europeu. Les dues cites amb les urnes han somrigut al PSOE, que és l'únic partit que manté una tendència clarament a l'alça, si es fa una comparació entre eleccions de la mateixa índole. El PP va perdre les eleccions espanyoles, però guanyà les europees, la qual cosa li ha servit per

dir que "hem recuperat el lideratge electoral balear". A banda les interpretacions que fan cada un dels dos partits –ambdós agranant cap a ca seva–, el fet cert és que a totes les eleccions ambdós es mantenen en un nivell de suport molt superior a la resta. Un fet que aquests dos anys s'ha intensificat. Els partits minoritaris semblen patir una lleugera però sostinguda minva de suports, malgrat alguns intents de concentració de vot, com ara la coalició de tots els nacionalistes –PSM, UM, ERC i Entesa– a les eleccions espanyoles, que fracassà. Igualment, EU no és ben tractada a les urnes quan s'hi ha presentat tota sola. Així doncs, el bipartidisme, en aquest dos anys, sembla que es continua afermant.

Miquel Payeras